

خەندەنەكىرىدىنى كوران بەبىن ھۆكارى تەندرۇستىي پېشىشكى، پېشىلەكىرىدىنى مافەكانى
مندالە!

دەزگاى سېكسيپۇ **Sexpo** لە سالى ٢٠١١ وە پېرۋەزە (ساغ) Ehjä ى بەڭىر خستووه،
لمىگاي ھۆشىار كىردنەوە و بەمەبەستى كەمكىردنەوە ئەم خەندەنەكىرىدىنى
بەبىن بۇنى ھۆكارىتىي تەندرۇستىي پېشىشكى بۇ كوران دەكربىن، لەماوەدى درېزخايدىدا.
پېرۋەزەكە زانىارى لمبارەدى مەترسى و زيان و كىشە رەوشىتىيەكانى خەندەنەكىرىدىنە
دەدات.

ئىقۇ ماتسۇوكى **Eeva Matsuuke**

رىيەخەرى پېرۋەزە

EHJÄ ساغ

٠٥٠٣٧٢٦٠٦٦

eeva.matsuuke@sexpo.fi

ئەم نامىلىكىدە، بەم زمانانە دەست دەكەمۇيت: عەرەبى، ئىنگلەيزى، كوردى، فەرمىسى،
سويدى، سۆمالى، فييەندى.

دەزگاى سېكسيپۇ **Sexpo**

٢٠١٢

Sexpo-säätiö
Malminkatu 22 E
00100 Helsinki
010 322 9420
info@sexpo.fi

دەگرئ زيانه ھەممىشىمەيكانى خەتەنەكەن دەرىتىپەن لە پېكھاتنى شانەي جىبرىن و كەمبۇونۇموھى يان نەمانى ھەستى لېكخشان و ئۇ زەبرە دەرونىيەي بەھۆي ئەزمۇونى ھەستەكەن بە ئازار لە تەعەننەتكى كەمدا بەرى دەكمۇيت.

ژيانى سېكىسى و چووكى خەتەنەكەراو

رەنگە پىاۋى خەتەنەكەراو، بەھۆي ئازارى ھەستەنلىقى چووك و نەمانى حمز بۆ سېكىس و ئازارى جووتىبۇونۇموھ، ناخۆشى بىيىت. ھاوپاشى سېكىسى بىاۋى خەتەنەكەراوپىش ھەست بە ئازارى جووتىبۇون دەكەت، چونكە رەنگە نەمانى مىكانىزىمى لېكخشانى چووك و زېرى يان وشكى يان شانەي جىبرىنى نەشنەرگەرىيەكە ئازارى بادات.

مافەكانى مرۆڤ و ياسا

ھەممۇ ئۇ خەتنەنەمى بەجى ھەندرۇستىي پېشىكى بۆ كوران دەكىرىن، پېشىلەي مافى مندال لە دەستەكارىنەكىدى لەشى دەكەت. نەمانە لە روانگەمى مافەكانى مرۆڤ و رەوشىتى كارى پېشىكى و رەوشىتى سېكىسىيەو زيانگەيەندىن بە مندال. بۇ نەمۇنە پەيماننامەي تىۋەدوھەتىي مافەكانى مندالان سالى (١٩٨٩)، مافى دەستەكارىنەكىدىن و گەشمەكەنەتكى بېكىشە بۆ ھەممۇ مندالان دەستەپەر دەكەت. فينەندا وابىستەشە بە پەيماننامەي پېشىكى زيندەيى سالى (٢٠١٠)، كە لېكىردنەمۇي شانەي تەندرۇستى كەسىك بەجى رەزامەنلىقى كەسىمە خۆى قەدەغە دەكەت.

بەم ھۆيانەوە كە لەسەر وە باسمان كەرن، دەكىرىت كەدارى خەتەنەكەردى كوران، وەك دەستەرپەزىيەك بۇ سەرمەندا لەن لېك بەرىتەوە، ھەر وەك بە هەمان شىۋە، خەتەنەكەردى كچانىش وەك دەستەرپەزىي بۇ سەرمەندا لېك دەرىتەمەد. دوورنىيە دايىكان و باوكان لە فينەندا، بەھۆي خەتەنەكەردى مندالماكىيانەوە سزا بەرىن.

جيڭرەھەكانى خەتەنەكەردى

بەھۆي ئۇ زيان و مەترسېيە تەندرۇستى و كېشانەي مافى مرۆڤمۇ، كە پېيوەستن بە خەتەنەكەردىمۇ، چەند جيڭرەھەكى جىلاواز بۇ خەتەنەكەردى دۆزراونەنمۇمە. دەكىرىت بۇندى خەتەنەكەردى بە رەتىرەسمىيەكى ھەنمايى ئەنچام بەرىت، وەك بىرىنى پارچە قوماشىڭ لەجىاتى پېنسىتى بېشىوهى چووكى كورمەك، بەم جۆرە كورمەك بەساغى و بە دەستەكارىنەكەراوى دەمەننەتكىمۇ.

رېنگايمىكى تر، لەجىاتى ئەمە كورانى كەمەمەن خەتەنە بەكىرىن، خەتەنەكەردىمەكە رابىگەن، تا ئۇ كاتىي مندالەكە گۈورە دەپىت و دەگانە تەممۇنى بېرىار دان و دەتوانىت خۆى بېرىار بادات كە دەپەۋىت خەتەنە بەكىرىت يان نا. لە كاتىدا، دىيارە كورمەكە مەترسى و زيانەكانى خەتەنەكەردىمەكە دەزانىت و بېرىارى خۇى دەدات.

ساغیی پیستی پیشوه‌ی چووک

پیستی پیشوه‌ی چووک، نمو بھشمیه له چووک، که له تعمنی هشت هفتھی سکپریبوه دهست بهگمھکردن دهکات و بریتیه له کیفیکی دووتوبی نفرم و لاستیکی و کشها توو که دهماری تایپتمەند و مولولولەی خوین و ریشائی ماسوولکھی تیدايه.

ئەركى سەرمكىي پیستی پیشوه‌ی چووک پاراستى پۆپەي چووک له گۇر انكارىي پلەي گەرما و شکەھلەتن و لېكخاندن. ھەر وەها رۇلۇكى گرنگىشى له ژيانى سېكىسىدا ھەيدە، چونكە ھەستىيارى چووک زىاد دەكات و ميكانيزمى لېكخانەمكەي وادەكات كە جووتۇون كارىگەرتر و خۇشتەر بىت بۆ ھەر دوولا.

خەتهنەكىدەن چىيە؟

مېمبەست له خەتنەكىدەن كوران كىردارىكە كە تىبىدا بېشىكى يان ھەممۇو پیستی پیشوه‌ی چووک لى دەكىرىتىمۇ. ئەم كىرداره بە گىشتى له نىوان تەممۇنى كۆرپىيى و ھەرزەكەرپا بە چەقۇ يان ئامرازىيکى تر ئەنچام دەرىتى. لەم نامىلىكىيەدا مېمبەست له خەتنەكىدەن، تەنھا ئۇمۇ خەتنەكىدەن ئەنھە كە ھۆكاري تەندرەستى و پۈزىشكەپان نىيە، بۆ نمۇونە بەيونەكانتى گەمورەبۇون و ئايىنېبۇون دەكىرىن.

كۆر لە كىردارى خەتنەكىدەن ئەمانەي خوارمۇو لمەست دەدات:

- ❖ لە نىيوه زىاتىرى نمو كىفە پیستىيە كە پۆپەي چووک دېپارىزىت، بەو ھۆيىشەو پۆپەي چووک دەكۈۋىتە بەر ھەر شەمى لېكخاندن و بىرین و سەرمابىي.
- ❖ ميكانيزمى لېكخانى پۆپەي چووک، كە رۇلۇكى گرنگى ھەيدە لە بەر ھەممەپىنانى خۆشىيىنېنى سېكىسى، بۆ پىباو و بۆ ھاوبەشمەكەشى.
- ❖ نزىكىي مەترىزىك لە مولولەي خوين.
- ❖ ٨٠ مەتر وورددەمارى ھەست، كە ئەمەندەي دەمارەكانى سەرى پەنچە و لىتو ھەستىيارن.
- ❖ ٢٠٠٠٠-١٠٠٠ سەردەمارى ھەست، كە كارىگەرپىيان لىسمەر خۆشىيىنېنى سېكىسى ھەيدە.
- ❖ رۇوپۆشەخانەمكەن، كە رۇلۇكى گرنگىيان ھەيدە لە سىستەمەي بەرگەرىي لەش.
- ❖ لە بارى خرپىردا، لەوانمەيە كورمە ھەممۇو چووکى، يان تەنائەت ژيانىشى لمەست بدات.

ھەممۇو نەشىمرەگەرىيەكەن، ھەممۇو كاتىك مەترىسىي تەندرەستىيان لەگەلدايە. ماكە بەرپلازوەكانى نەشىمرەگەرىيەكە بىرىتىن لە خۇتىنەرپۇونى زۇر و ھەوكەردنەوەي كىفي چووک و لار شە (گانگرىن). كارىگەرپىيەكانى نەشىمرەگەرىي سەرنەكەنۇنو جۇراوجۇرە، لە مانھوەي جىبرىيى زىابەخشى چووکەمۇ تا لمەستىدانى گىانى كەممەكە.

بُوچی ده بیت و از له خه ته ذه کردنی (سو نه تکردنی) کوران بهینریت؟

پر فرزو هی ساغ